MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH

DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY

WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 62

Warszawa dn. 29 lutego 1928 r.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY Z.S.R.R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ.

Nr. 62. Warszawa, dnia 29. lutego 1928 r.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA Z.S.R.R. I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOW.

SPRAWA ROZBROJENIA.

PRAWDA z 25/2. nazywa obrady Komisji bezpieczeństwa tłuczeniem wody w stępie. Streściwszy przebieg obrad autor zaznacza, że w komisji bezpieczeństwa, taksamo, jak w Komisji rozbrojeniowej uwypuklają się 4 punkty widzenia: 1/ francuski i tych wszystkich państw, które skorzystały na wojnie. Według ich zdania - pierwej bezpieczeństwo, a później rozbrojenie. W tym celu Francja i jej sojusznicy pragnęliby powszechnego paktu gwarancyjnego, a w ostateczności - paktów regjonalnych na wzór Locarna. 2/ niemiecki, który sprowadza się do żądania rozbrojenia wszystkich państw wobec rozbrojenia Niemiec. Niemcy jednak nie chcą gwarantować Polsce jej obecnej z nimi granicy, 3/ włoski, do którego przychylają się mocarstwa, które przy podziale łupów wojennych pokrzywdzono. Włochy nie są bynajmniej skłonne do zatwierdzenia obecnych granic, albowiem chcą mieć rozwiązane ręce do nowych wojen, 4/ angielski; Anglja ma cały szereg interesów, konfliktów i pretensyj na całym świecie i dlatego nie chce wiązać sobie rąk żadnemi umowami gwarancyjnemi czy arbitrażowemi. Jeśli Anglja i nie występuje przeciwko tym umowom, to jednak sama udziału w nich brać nie chce.

Autor dochodzi do konkluzji, że wobec powyższego nonsensem byłoby oczekiwać, że państwa burżuazyjne dojdą kiedykolwiek w sprawie bezpieczeństwa, arbitrażu, nie mówiąc o rozbrojeniu, do porozumienia. Komedja genewska staje się już zbyt długą, a przeto i nieciekawą farsą.

IZWIESTJA z 26/2. piszą w art.wst. o głosach, wywołanych projektem sowieckim. Ponieważ projekt ten ma przedewszystkiem ważne znaczenie dla szerokich mas pracujących, autora interesuje głównie stanowisko tych mas wobec projektu. Powołuje się on na Gaz.Amer. "Baltimore Son", która pisała, że projekt sowiecki podzielany jest wszędzie przez lud. Dalej autor powołuje się na lorda Cushendun'a, który miał zapewnić Daily Express, że projektowi sowieckiemu poświęci baczną uwagę. Autor polemizując z Morning Post, która pisała, że przedwczesne rozbrojenie może narazić państwa na zalew pół-głodnych i pół-nagich rewolucjonistów ZSRR, pisze, że ludność Związku sowieckiego zajęta jest pracą i nie myśli wcale mieszać się do spraw innych państw, tembardziej, że w państwach tych nowy ustrój socjalny ma swoich licznych zwolenników. Tu autor podkreśla obawy państw kapitalistycznych przed siłą idei ZSRR.

Gazeta włoska TEVERE pisze, że w Genewie zostanie znaleziony sposób dla zneutralizowania praktycznego znaczenia projektu sowieckiego. Izwiestja dodają, że elegancki Paul Boncour znajdzie zawsze usprawiedliwienie odrzucenia propozycji sowieckiej.

Autor nie spodziewa się, że projekt sowiecki da jakieś konkretne rezultaty, niemniej jednak sądzi, że skonsoliduje on szereg zwolenników rozbrojenia, a prócz tego zdemaskuje obłudę rozmów genewskich o rozbrojeniu.

EKONOMICZESKAJA ZIZN z 21/2. zamieszcza na ten sam temat art.wst. p.t. "Walka o pokój". Cytując artykuł Van-derwelde

za Neue Freie Presse wytyka socjaliście belgijskiemu jego dwulicowość. Następnie autor krytykuje prace Ligi, dowodząc, że wysuwanie projektu bezpieczeństwa stwarza powód do sabotażu rozbrojenia. Autor jest zdania, że żadne papierowe gwarancje państw kapitalistycznych nie zapobiegną wojnie. Jedynie rozbrojenie się tych państw usunie niebezpieczeństwo konfliktu zbrojnego.

INCYDENT ST.GOTARD'SKI.

PRAWDA z 26/2. W art.p.t. "Liga Narodów obrażona", pisząc o incydencie w St.Gothard, podkreśla, że państwa M.Ententy, które w rezultacie wojny zagarnęły prowincje węgierskie, swemi protestami i notą kolektywną do Ligi Nar. mały incydent wydęły do wielkiego wypadku międzynarodowego. Cała ta historja zakończyła się farsą, albowiem incydent, który miał się znaleźć na sesji marcowej Rady Ligi, w rezultacie czego Liga miała posłać komisję ekspertów wojskowych, francuscy członkowie której spodziewali się ustalić tajne stosunki Węgrów z Włochami, - na Radzie Ligi się nie znajdzie, ponieważ Węgrzy zniszczyli cały zapas broni zatrzymany w St.Gothard i sprzedali go jako szmelc z licytacji kupcom węgierskim. Postępkiem rządu węgierskiego Liga Nar. czuje się dotknięta. Przewodniczący Rady zaprotestował. Lecz któżby liczył się na serjo z protestami genewskiego teatru marjonetek? - zapytuje Prawda.

Węgry dlatego tak postąpiły, bo czują, że za ich plecami stoją Włochy i Anglja. Można z góry powiedzieć że ani jeden włos nie spadnie z tego powodu z głowy faszystów węgierskich.

POLITYKA ZAGRANICZNA ESTONJI.

IZWIESTJA Z 26/2. podając streszczenie głosów pracy zagranicznej o obchodzie 10-ej rocznicy niepodległości Estonji, poddają krytyce obecną zagraniczną politykę estońską. Dziennik zaznacza, że ZSRR. trzyma się zasady samookreślenia narodów i że niepodległość małych narodów jest podstawową zasadą polityki sowieckiej i z tego punktu oceniana jest polityka zagraniczna Estonji. Dziennik stwierdza dalej, że obecne sfery kierownicze estońskie oddają Estonję pod protektorat państw imperjalistycznych, co nie pozwala Estonji decydować samodzielnie o jej żywotnych interesach, a głównie o jej stosunku do ZSRR.

Obchód 10-lecia Republiki Estońskiej - zdaniem Izwiestji był charakterystyczną manifestacją całkiem określonych prądów politycznych, nurtujących kraje nadbałtyckie. Obecna polityka Estonji znajduje się w sprzeczności z jej interesami ekonomicznemi, jakie łączą ją z Sowietami. Izwiestja wskazują tu na antysowieckie wpływy angielskie, które stwarzają z Estonji barjerę między wschodem a zachodem Europy. Obecna polityka Estonji doprowadziła do pogorszenia się jej stosunków z Niemcami, z którymi wiążą ją naturalne interesy ekonomiczne.

POLSKA A ESTONJA.

PRAWDA z 25/2.Kor. Tassa z Warszawy donosi, iż rządowa prasa polska z okazji 10-ej rocznicy niepodległości Estonji zamieściła okolicznościowe artykuły wstępne. Epoka oprócz artykułów zamieściła wywiad z estońskim chargé d'affaires w Warszawie, p.Hamanem."Polska Zbrojna" zapewnia Estonję - pisze kor.- iż w razie napadu na Republikę Estońską Polska wystąpi aktywnie w jej obronie. Kor. podkreśla, iż wstępny artykuł "Polski Zbrojnej" wydrukowano po polsku i po estońsku.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

OBRADY MIĘDZYNARODÓWKI KOMUNISTYCZNEJ

"PRAWDA" z dn.25/II podaje, iż obrady plenum komitetu wykonawczego międzynarodówki w Moskwie zostały ukończone. Podczas tej sesji zwrócił komitet wykonawczy międzynarodówki główną uwagę na zagadnienia: angielskie, francuskie i chińskie. Decyzje komitetu wykonawczego w pierwszych dwuch tych zagadnieniach posiadają olbrzymie znaczenie: decyzje te stawiają przed francuską i angielską partją komunistyczną nowe cele polityczne, które powinny być osiągnięte. Plenum komitetu wykonawczego ustaliło również nowe wytyczne taktyki dla chińskiej partji komunistycznej oraz zatwierdziło program obrad VI kongresu międzynarodówki, który ma być zwołany w ciągu roku bieżącego. Program ten obejmuje: 1/ sprawozdanie komitetu wykonawczego międzynarodówki, 2/ kwestja programu politycznego międzynarodówki, 3/ zagadnienie walki z niebezpieczeństwem wojny imperjalistycznej, 4/ zagadnienie ruchu rewolucyjnego w kolonjach państw imperjalistycznych, 5/ kwestja sytuacji w ZSRR i w sowieckiej partji komunistycznej i 6/ wybory władz międzynarodówki. Przed ukończeniem obrad plenum wygłosił prezes komitetu wykonawczego międzynarodówki p.Bucharyn mowę, w której wskazał na znaczenie powziętych decyzyj i konieczność zgodnej pracy wszystkich zagranicznych partji komunistycznych nad wykonaniem tych decyzyj. Przemówienie p.Bucharyna zakończone zostało okrzykiem na cześć armji czerwonej. Okrzyk ten podchwycili wszyscy członkowie komitetu wykonawczego.

ZWIĄZEK MŁODZIEŻY KOMUNISTYCZNEJ A GRY HAZARDOWE

IBIDEM podaje, iż C.K.K. sowieckiej partji komunistycznej zabroniła udział członków partji oraz członków związku młodzieży komunistycznej we wszelkiego rodzaju grach hazardowych.

OBRADY WYDZIAŁU PROPAGANDOWEGO C.K.PARTJI

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 26/II podaje, iż C.K. partji uchwalił zwołanie wielkiej narady delegatów wydziałów agitacyjnych organizacyj partyjnych. W naradzie tej wezmą udział reprezentanci wydziałów agitacyjnych w Moskwie, Leningradzie, Charkowie, Taszkiencie, Rostowie, Irkucku, Swierdłowsku, Mińsku, Kazaniu oraz 17 miastach gubernjalnych. Omawiane będą następujące kwestje: 1/ cele agitacji partyjnej, 2/ zagadnienie oświaty partyjnej i 3/ propaganda partyjna wśród ludności robotniczej w związku z ostatnim "poborem październikowym" nowych członków partji.

P.TROCKI

"SIEGODNIA" z dn. 28/II /Ryga, pismo demokratyczne/ zwraca uwagę na tą okoliczność, iż nazwisko p.Trockiego zostało całkowicie pominięte podczas uroczystości obchodu 10-tej rocznicy istnienia armji czerwonej. Według pogłosek wśród artykułów i dokumentów, związanych z tym obchodem, istniały niektóre, w których nazwisko p.Trockiego cytowane było wraz z nieprzychylnemi dla niego komentarzami, cenzura sowiecka uznała jednak za konieczne zupełne wykreślenie jego nazwiska z prasy sowieckiej.

NARADA KORESPONDENTÓW "SIERPA"

"SIERP" z dn. 11/II /Kijów/ donosi, iż w Kijowie odbyła się narada korespondentów "Sierpa", która obradowała nad kwestją pracy polskich dziennikarzy komunistycznych w związku z polityką sowieckiej partji komunistycznej na wsi. W uchwale, powziętej po wysłuchaniu referatu na temat powyższy zjazd stwierdził, że "korespondent wiejski jest przewodnikiem wpływów partji komunistycznej wśród włościaństwa", wobec czego praca jego powinna się dostosowywać do celów polityki partyjnej. Obecnie powinna być ustalona współpraca korespondentów prasy sowieckiej z partją w sprawie popierania akcji zakupów zboża. Korespondenci powinny informować prasę o tem, z czyjej winy zakupy spotykają przeszkody oraz dla jakich powodów włościaństwo powstrzymuje się od sprzedaży zboża. Prócz tego powinni korespondenci prasy sowieckiej dbać o zwiększenie udziału włościaństwa w kooperacji, o ulokowanie obligacji sowieckiej pożyczki włościańskiej oraz o należytą organizację samoopodatkowania się ludności rolniczej.

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

BUDOWA FABRYKI SAMOCHODÓW

"WIECZERNIAJA MOSKWA" z dn. 24/II donosi, że rada komisarzy ludowych zatwierdziła projekt budowy wielkiej fabryki samochodów w Moskwie, która powstanie w dzielnicy Rogożsko-Simonowskiej obok fabryki samochodów "Amo". Budowa tej fabryki odbywać się będzie w przyspieszonym tempie.

POLITYKA OSZCZĘDNOŚCIOWA W PRZEMYŚLE

"TORGOWO-PROMYSZLENNAJA GAZIETA" z dn. 19/II /Moskwa/ ogłasza zwrócony do wszystkich sowieckich instytucyj gospodarczych okólnik najwyższej rady gospodarstwa krajowego ZSRR. Okólnik ten wskazuje na konieczność obniżenia kosztów produkcji oraz kosztów inwestycji w przemyśle sowieckim i wylicza środki, które prowadzić mają do osiągnięcia tego celu. Środki te polegają przedewszystkiem na zmianach administracyjnych w organizacji przemysłu oraz na wszelkiego rodzaju oszczędności w przemyśle.

SPRAWA "DNIEPROSTROJU"

Szereg sowieckich pism ogólnych i gospodarczych ogłosił notatki i artykuły w sprawie niebezpieczeństwa, które zagrażać ma wielkiej elektrowni "Dnieprostroj" na Ukrainie z powodu wad i braków w budowie tej elektrowni. Zdaniem pism tych wytwarzanie się zatorów lodowych na Dnieprze przed "Dnieprostrojem" spowodować może zniszczenie całej konstrukcji elektrowni. W odpowiedzi na te artykuły i notatki ogłosiły pisma moskiewskie i charkowskie z dnia 22/II oświadczenie zarządu "Dnieprostroju" o tem, iż elektrowni tej nie grozi żadne niebezpieczeństwo.

KOSZTA PRODUKCJI W ZAKŁADACH "JUGOSTALI"

"EKONOMICZESKAJA ŻIZN" z dn. 15/II ogłasza wywiad z prezesem zarządu zakładów metalurgicznych "Jugostal" na Ukrainie p.Birmanem, który oświadczył, iż koszta produkcji w zakładach "Jugostali" zostały obniżone w pierwszym kwartale bieżącego roku xxxxxxxx o 6% w porównaniu z rokiem ubiegłym. Największą zniżkę kosztów produkcji osiągnięto przy produkowaniu szyn kolejowych - zniżka ta sięga 15%. Dalsze obniżenie kosztów produkcji w zakładach "Jugostali" osiągnięte będzie dzięki podniesieniu poziomu wydajności pracy. Podniesienie to uwarunkowane jest przez umowę zbiorową, zawartą pomiędzy zarządem "Jugostali" a związkiem zawodowym robotników, zatrudnionych w tych zakładach.

TRAKTORY DLA ROLNICTWA SOWIECKIEGO

IBIDEM podaje, iż statek duński przywiózł do Noworosyjska pierwszy w tym roku transport traktorów amerykańskich dla rolnictwa sowieckiego. Transport ten obejmuje 900 traktorów systemu "Fordson".

7. SPRAWY LOKALNE.

POLSCY PISARZE PROLETARJACCY NA BIAŁORUSI

"ORKA" z dn. 8/II /Mińsk/ donosi, iż w Mińsku wznowiła działalność polska sekcja asocjacji pisarzy proletarjackich. Sekcja kieruje polskiemi kółkami literackiemi na Białorusi, redaguje polskie gazety ścienne, bierze udział w pracach mińskiej radjo-stacji. Na przewodniczącego sekcji powołano polskiego pisarza komunistycznego B.Wąsowskiego.Prócz niego należą do biura sekcji polscy pisarze komunistyczni Noskiewicz i Myśliński. Do zakresu działalności sekcji należy również urządzanie odczytów i dyskusji literackich w języku polskim w Mińsku oraz na całym terytorjum Białorusi sowieckiej. Sekcja prowadzi również pracę wydawniczą w języku polskim.

9. SPRAWY KOŚCIELNE.

DEKLARACJA KSIĘDZA GUTOWSKIEGO

"PRAWDA" z dn. 26/II podaje, iż w charkowskim piśmie "Wisty" ogłoszona została deklaracja rzymsko-katolickiego ks.Gutowskiego, który dołączył swój podpis do deklaracji księży podolskich. W swej deklaracji występuje Gutowski przeciwko mieszaniu się duchowieństwa do życia politycznego i oświadcza, iż kościół katolicki cieszy się w ZSRR z warunków, które umożliwiają swobodny rozwój życia kościelnego.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

WYDALENIE PANAITA ISTRATI Z GRECJI

"WIECZERNIAJA MOSKWA" z dn. 21/II podaje, iż rumuński pisarz komunistyczny Panait Istrati, który znajdował się ostatnio w Grecji, wydalony został z Grecji przez ministerstwo spraw wewnętrznych i wyjechał do Odesy. Powodem wydalenia stały się odczyty Panaita Istratiego o Związku Sowieckim. Panait Istrati zamierza osiedlić się w ZSRR na stałe.

ECHA PROCESU KOWERDY I JEROCHINA

"RUSSKOJE WREMIA" z dn. 26/II /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym/ ogłosiło artykuł o procesach Borysa Kowerdy w Warszawie i Anatola Jerochina w Dairenie. Pismo porównuje stanowisko sądu japońskiego ze stanowiskiem sądu polskiego, przytacza treść przemówienia, z którym zwrócił się prezes sądu japońskiego do Jerochina i oświadcza, iż "na Dalekim Wschodzie motywy, które kierowały Jerochinem, zostały zrozumiane lepiej i głębiej niż w Warszawie motywy, które kierowały ręką Kowerdy". Zdaniem pisma, porównanie tych obydwuch procesów wypada na korzyść azjatyckiego Wschodu oraz na niekorzyść kulturalnego Zachodu.

WYDALENIE ROSJAN Z KONSTANTYNOPOLA

"NOWOJE WREMIA" z dn. 25/II /Białogród pismo monarchistyczne zwolenników w.ks. Mikołaja Mikołajewicza/ donosi, iż ogólna liczba rosjan, którzy otrzymali rozkaz opuszczenia granic Turcji przed upływem bieżącego miesiąca, wynosi 89 osób. Wśród wydalonych znajdują się wszyscy współpracownicy rosyjskiej prasy emigracyjnej w Konstantynopolu, reprezentanci organizacyj monarchistycznych, zarówno zwolenników w.ks. Mikołaja Mikołajewicza jak i w.ks. Cyryla Włodzimierzowicza oraz reprezentanci emigracyjnych przeciwsowieckich organizacyj gruzińskich i ukraińskich: p.p.Czeczykmadze, Czawczawadze, generał Kusow, Gadiuczyj i inni. Zdaniem pisma nie ulega wątpliwości, iż wydalenia te nastąpiły na żądanie poselstwa sowieckiego w Turcji.

10-LECIE ARMJI OCHOTNICZEJ

Cała rosyjska prasa emigracyjna, zarówno monarchistyczna, jak i demokratyczna, ogłosiła specjalne artykuły z okazji 10-tej rocznicy powstania przeciwsowieckiej armji ochotniczej generałów Korniłowa i Aleksiejewa w Rostowie nad Donem. Z powodu tej rocznicy dała prasa ta wyraz swym przekonaniom przeciwsowieckim oraz złożyła hołd pamięci zmarłych kierowników i uczestników ruchu "białego".

OBRADY TOWARZYSTWA "OSSOAWJACHIM"

"KRASNAJA ZWIEZDA" z dn. 14/II donosi, że dnia 5-go marca r.b. rozpoczną się w Moskwie z udziałem 350 delegatów obrady plenum rady centralnej towarzystwa "Ossoawjachim ZSRR" oraz towarzystwa "Ossoawjachim RSFSR". Podczas zjazdu omawiane będzie zagadnienie propagandy wojennej wśród szerokich warstw ludności ZSRR.